Ner 254. ROK 1834. CZWARTEK 6 LISTOPADA.

Pismo to wychodzi codziennie oprócz świąt uroczystych w drukarni St. Gieszkowskiego.

Zaliczenie na trzy miesiące wraz z Rozmaitościami Złp. 12. miesięczne złp. 5.

IMIONA RZYMSKIE.
Dziś Leonarda W.

IMIONA SŁAWIAŃSKIE.
Dziś Wszewład.

Gazeta Krakowska.

OBSERWACYE METEOROLOGICZNE.

Dzień	godz:	Barometr do 0° R red w miarze Paryzkiey	Stopnie ciepla podlug Réaumura	Therm. suchy	Wiatr	Stan Atmosfery	Zjawiska napowietrzne i różne uwagi.
	7	27" 8"366	+ 2°,8	2°,33	Pł. Zachodni słaby	Pogoda z Chmur	Mgła
5	12	7, 894	10, 6	2, 66	„ „	„ „	
	3	7, 588	13, 2	2, 37	„ „	Pochmurno	
	9	7, 170	+ 8, 5	2, 64	„ „	Pogoda z Chmurami	

Część Polityczna.

TREŚĆ NAYNOWSZYCH WYPADKÓW TEGOCZESNYCH.

Rządy związkowe niemieckie zakazały krajowéy młodzieży udawać się na nauki do Zurichu i Bernu w Szwaycaryi, z przyczyny okazującéy się tam coraz jawniey dążności rewolucyjnéy. — Pożyczka guebhardowska uznaną wreszcie została w izbie Procerów, lecz z pewnemi modyfikacyami. — Mina ciągle jeszcze jest chory. — Zumalacarreguy przeszedł dnia 12 października rzekę Ebro z 6 batalijonami piechoty i jazdą swoją. — Tenże pobić miał jenerała Lorenzo, który do 1000 zabitych i ranionych zostawił na pobojowisku. — W departamencie francuskim Morbihan pokazują się znowu szuani. — Marszałek Gerard występuje niezawodnie z ministerstwa, z powodu, że wniosek jego o amnestyą nieutrzymał się w całe. — Swieże woysko królowéy rejenski hiszpańskiéy w Vittoria zebrane ma wynosić aż 15,000 ludzi. — Cholera grassuje w Pyrenеach. — Król niderlandzki podał notę do trzech północnych mocarstw europeyskich, o ukończenie stanowcze spraw belgiysko-hollenderskich. — Wielki xiąże Hesko-Darmsztadzki, rozwiązał seym i nakazał nowe wybory. — Wszyscy naczelnicy rokoszu ostatniego w Grecyi są połapani i uwięzieni. — Woysko królowéy w Nawarze jest w bardzo krytycznem położeniu. Lorenzo poniósł znaczną klęskę. Polowa jego żołnierzy przeszło na stronę D. Carlosa. Zwycięzca Zumalacarreguy idzie pełnym marszem do Saragossy. — Papiery hiszpańskie z powodu tych wiadomości znacznie spadły na giełdzie paryzkiéy. — Rząd szwaycarski zakazał zgromadzać się czeladzi rzemieślniczéy. — Niektóre dzienniki angielskie donoszą o zaburzeniach repablikańskich w Lizbonie.

WIADOMOŚCI Z DZISIEYSZEY POCZTY.

PARYŻ 23 Października. Dziś nadeszła nowa depesza telegraficzna, ale także niedokończona, donosząca o przyjęciu pożyczki Guebharda w Madrycie, z pewnemi atoli modyfikacyami.

„Lorenzo miał odnieść klęskę w Nawarze. Zumalacarreguy przeszedł rzekę Ebro dnia 12 z sześciu batalijonami piechoty i jazdą swoją. Gazeta Francyi potwierdza wiadomość o klęsce Lorenza. »Zumalacarreguy, napadł na przednią straż jego kolumny z 600 ludzi złożoną. Cztery kompanije pierwszego półku linijowego, zostały nagle otoczone i do niewoli zabrane. Poczém przyszło do potyczki w któréy Lorenzo do 1000 ludzi w zabitych i ranionych zostawił na placu bitwy.

Podług listów z prowincyi francuskiey na zachodzie, pokazała się znowu liczna gromada szuanów w departamencie Morbihan.

Dnia 24 *Października.* Ogłoszony w dzisieyszym Dzienniku Rozpraw artykuł o stanie woyny w Nawarze, podług listów z Madrytu dochodzących po dzień 17 b. m. sprawił wielkie poruszenie na giełdzie. Zdaje się że armija Królowey, w bardzo krytycznym jest stanie. Lorenzo miał ponieść znaczną klęskę. Obawa jest na nowo, że wyniknie potrzeba interwencyi francuskiey.— Papiery kortezów i pożyczki guebhardowskiey spadły o 2 na stu.— Matka marszałka Soult, 90 letnia matrona, zakończyła tu dni swoje.

Kiedy tuteysze dzienniki ministeryalne dopiero wczoray o klęsce zadaney jenerałowi Lorenzo przez Zumalacarreguy pierwszy raz nadmieniły, dziennik *Reparateur* w Lijonie, umieszcza nadeszłą do Paryża jeszcze dnia 17 b. m. depeszę telegraficzną z Bajonny donoszącą co następuje:

Perpignam 12 *Października.*

»Zumalacarreguy pobił na głowę jenerała Lorenzo w okolicy Tudeli, i plac ten, w którym znayduje się fabryka broni, opanował. Połowa żołnierzy Lorenza przeszła na stronę D. Carlosa. Zwycięzca idzie zupełnym marszem do Saragossy.—»

Dnia 25 *Października.* Wczoray lord Granville, tudzież posłowie austryacki i hiszpański, mieli długą konferencyą z hrabią Rigny ministrem spraw zagranicznych.

Dzisieyszy *Monitor* udziela z Hiszpanii, co następuje: »Dnia 14 podczas gdy dywizye królowey szły ku Haxo, gdzie spodziewały się napotkać Zumalęcarreguy, jenerał ten nieczekając ich przybycia, puścił się ku St. Croix de Campezo, zabrawszy nieco broni milicyom w Haxo i Brionnie.— W okolicy Conicero napadł na półkownika Amor który prowadził słabą kalumnę jazdy, i zabrał mu 30 koni.»

Depesza ta, potwierdza wczoraysze domniemanie *Dziennika Rozpraw* że Zumalacarreguy przeszedł na nowo rzekę Ebro.

Jeden z dzienników tuteyszych donosi, że Pan Laski, ajent domu handlowego Frenkla w Warszawie, popadł w znaczny nieład pieniężny w Paryżu.

Dnia 26 *Października.* Wczoray chciał król wyjechać do Neuilly. Atoli o godzinie trzeciey przybył minister Thiers do Tullierijów, w chwili, gdy monarcha wsiadać miał do pojazdu, i Jego Królewska Mość wrócił natychmiast do swych pokojów, a pojazd zaczekawszy nieco na dziedzińcu, odebrał rozkaz przeciwny. Wedle Gazety Francyi, miało bydź do tego powodem złożenie urzędu przez marszałka Gerard.— Dziennik *Temps* uważa podobnież wystąpienie marszałka z ministerstwa za nieodzowne, i że takowe zaraz wczoray nastąpiło. — Szło tylko jeszcze o to, czy hr. Rigny, lub xiążę Broglie ma po nim objąć prezydencyą.

Wiadomość o klęsce zadaney przez Zumalęcarreguy jednemu z oddziałów woysk królowey pod Abarzuza, potwierdza się coraz mocniey. Podług wiadomości z Bajonny, mieli wprawdzie karliści, po napadnieniu na konstytucyonistów i zabraniu im broni i bagażów, za przybyciem korpusu z 3000 ludzi pod dowództwem Lorenza złożonego, przymuszeni bydź do odwrotu, który ścigając ich aż po Ebro, wrócił się potem do Pampeluny.— *Dziennik Paryski*, zbija tę wiadomość, zapewniając, że Lorenzo w tym dniu, nieznaydował się nawet pod Abarzuza.

PS. Wystąpienie marszałka Gerard z ministerstwa, niepodpada już wątpliwości.

WIADOMOŚCI Z POPRZEDNICH POCZT.

Berlin 26 *Października.* Rektorem naszego uniwersytetu obrany jest na rok szkolny $18\frac{34}{35}$ Dr. *Steffens.* W zeszłym roku 106 uczniów akademickich otrzymało wyższe sto-

pnie, mianowicie 3 uczniów wydziału teologicznego, stopień licencyatów. Z prawa doktoryzował się 1, z medycyny 87, z filozofii 15. Nowo zapisanych było w tym roku na wydziale teologicznym uczniów 278; na prawie 355; na medycynie 179, a na filozofi 149; czyli razem 952. W ogóle wynosiła liczba słuchaczów w półroczu zimowym 2,001, a w półroczu letniém 1,803. Fundusze na wsparcie niezamożnych uczniów użyte, obliczono w tym roku na 10,912 talarów. Bezpłatny wikt miało 83.

Senat uniwersytecki składa się obecnie, oprócz wyżey wyrażonego rektora, z osób następujących: Professora i kaznodziei nadwornego, Dra Strauss, który r. z. był rektorem uniwersytetu;— radcy Neander, dziekana wydziału teologicznego; — professora Haffter, dziekana wydziału prawniczego;— radcy Busch dziekana wydziału lekarskiego, i professora dra Ideler, dziekana wydziału filozoficznego; oraz z senatorów: radcy Boeckh, professora Osiander, professora Marheinecke, professora Gans, i professora Müller.

Haga 20 *Października*. Król Jmć zagaił dziś zwyczayne posiedzenie stanów powszechnych następującą mową z tronu:

Szanowni Panowie!

»Przy zagajeniu teraźnieyszego posiedzenia mogę WPanom oznaymić, iż stosunki nasze z zagranicznemi Mocarstwami są zadowolające, i że od wielu z nich odbieram ciągle dowody szczerey przyjaźni, co dla mnie jest tem przyjemniey, iż w sprawiedliwem oczekiwaniu ostatecznego załatwienia praw i interessów Niderlandów, tak niezasłużenie nadwerężonych przez powstanie belgiyskie, widzę się jeszcze zawiedzionym.

»Nieprzewidziane w postępie układów zaszłe przeszkody, których uchylenie mimo użytey już staranności, nie było w mocy mojey, kazały mi zwrócić uwagę na środki, dla zaradzenia ile możności przykrościom, pochodzącym z tego stanu rzeczy dla kochanych poddanych moich.

Tym celem dano rozciągleyszy urlop milicyom. Ochoczość, karność, odwaga i wytrwałość, z jakiemi zawsze w ciągu służby swojey ubiegały się z woyskiem regularnem, oraz sposób myślenia, jaki w śród jednozgodnych okrzyków radości mieszkańców, za powrotem do swoich siedzib i zatrudnień okazały, są dla nas rękoymią zapału, z jakim za pierwszem wezwaniem uzbroją się znowu, aby pospieszyć tam, gdzieby utrzymanie honoru, i bezpieczeństwo oyczyzny, obecności ich wymagać mogły.»

»Tymczasem przez to urlopowanie, do którego teraz ochotnicy marynarki mają także udział, nastąpiło zmnieyszenie nadzwyczaynych wydatków na obronę kraju, które czyni nadzieję, iż summy potrzebne na podobne wydatki w roku następnym, nie będą wymagać żadnego powiększenia podatków.»

»Administracya krajowa idzie regularnie we wszystkich częściach; władze prowincyonalne i mieyscowe wspierają chwalebnie rząd w jey kierowaniu.»

»Na szkoły publiczne zwraca się ciągle troskliwość, jakiey ważność rzeczy wyciąga, i co z okoliczności jest stósownem. Nie ustaje chęć zaymowania się umiejętnościami i pięknemi sztukami.»

»Jakkolwiek groble i tamy morskie ucierpiały przeszłey zimy przez burze i wysokie wezbrania wody, możemy się jednak cieszyć, iż zostaliśmy ochronieni od wielkiego przerwania grobli i zalewów, czego się obawiano.»

»Sposoby zarobkowania w kraju wystawują zadowalający widok. Gdy handel i żegluga ciągle się wzmagają z wstrząśnień, jakich u nas równie jak w innych krajach z powodu politycznych i innych wypadków doznały; z radością postrzegać można, iż tak ważne rybołowstwo w ogólności utrzymuje się. W innych gałęziach przemysłu narodowego

daje się postrzegać ciągły postęp; rozmaite oddawna w Niderlandach istnące rzemiosła ożywiają się na nowo i rozpościerają.»

»Niska cena zboża ma także wpływ na rolnictwo krajowe, które dzieli los, jakiego ta gałąź zamożności narodowey doznaje oraz gdzie indziey. Środki, któremiby można dopomódz wieśniakowi i posiadaczowi wsi zgodnie z innemi interessami, i widoki ich polepszyć, są przedmiotem uwagi mojey.»

Urządzenia, które kazałem wprowadzić do krajowych posiadłości wschodnio-Indyjskich, sprawują zaspokajające skutki. Posiadłości te są dziś postawione w możności uiszczenia się z swoich zobowiązań pieniężnych, i niepłonną można mieć nadzieję, iż w takim stanie będą mogły zostawać. Powiększenie tameczney produkcyi, rozciąga dobroczynny swóy wpływ na żeglugę i handel z krajem niderlandzkim, gdzie z drugiey strony doznają przez to zachęty usiłowania, aby własnemi produktami dogodzić potrzebom Indyi niderlandzkich.

»Przerwanie spokoyności, które dawniey nastąpiło w jedney części wyspy Sumatra, w skutku użytych środków, nie czyni już żadney obawy. We wszystkich innych posiadłościach wschodnio-indyjskich panuje nayzupełnieyszy porządek. Podobnież jest w osadach zachodnio-indyjskich.»

»Z radością mogę WPanów zapewnić, iż dochody krajowe odpowiadają oczekiwaniom. Kredyt publiczny, oparty na ścisłém wypełnianiu naszych zobowiązań, i na uznaney rzetelności niderlandzkiey, utwierdza się coraz bardziey.»

»Prawa budżetowe na rok przyszły, które niezwłocznie mają bydź WPanom podane, dadzą poznać, iż mimo trudności ciągle nas otaczających, spełnienie życzenia waszego i mego, aby wydatki krajowe wyrównywały dochodom, mogłem połączyć z niejaką ulgą dla obowiązanych płacić podatki.»

»Niezałatwione na przeszłém posiedzeniu projekta do prawa względem zmiany kilku tytułów kodexu handlowego, będą znowu WPanom podane na teraźnieyszém posiedzeniu z poprawami, które z dokładnego rozważenia dawnieyszych obrad wypływają. Oprócz tego większa część prawa ściągającego się do handlu morskiego, ma bydź także WPanom podaną, i spodziewam się, że oraz rewizya prawa tyczącego się organizacyi władzy sądowniczey i wymiaru sprawiedliwości, nastąpi na teraźnieyszém posiedzeniu.»

»Jestem pewny, szanowni Panowie, iż zgromadzenie wasze, poznając wielką ważność uzupełnienia prawodawstwa narodowego, chętnie wspólnie ze mną przyłoży się do tego.»

»Tak wśród niespokoyności panującey w innych krajach, wzywając błogosławieństwa Boskiego, spokoynie i zgodnie postępując w urządzaniu wewnętrznych interessów, i utwierdzaniu instytucyi niderlandzkich, stósownie do potrzeb i ducha naszego kraju, okażemy przez to, iż jesteśmy prawdziwemi popieraczami sprawy wiernego ludu, który powolny w niezasłużonych cierpieniach, i daleki od żądzy nowości, jedynie w stałości, zgodności oraz przywiązaniu do prawa i porządku, widzi prawdziwe znaki miłości oyczyzny.»

PRZYJECHALI DO KRAKOWA.

D. 4 — 5 Listopada.

Masłowicz Filip plenipotent z Polski, **Koechler** Józefa Ob. z Polski, **Tambolini** Sylwester Konwisarz z Galicyi, **Kadłubowski** Kanty Ob. z Galicyi.
